

лѣми усилия стигна вечерята на височината 2 клм. южно отъ с. Яжинце.

Дѣсната колона — 24-и полкъ — вмѣсто да продължи настѣплението си къмъ в. 1674, по причина на голѣмия студъ се върна въ с. Вича, отгдето командирътъ на бригадата ѝ даде насока.

Презъ Шаръ планина (Превалець и Ходжа Балканъ) въ Бѣлодринската долина Скица № 32

На 15 ноемврий, следъ 24 часово движение и боеве, 11-и полкъ трѣбваше да обгърне и отъ западъ Шаръ планина, презъ най-люта зима да премине презъ недостѣпнитѣ нейни разклонения — Превалець и Ходжа Балканъ — и да се спус-

не въ Бѣлодринската долина.

Въ 1015 часа на 15 отъ мѣстността Муржица полкътъ настѣпи по пѣтя Върбецица—Яженци—Мушниково—Сречка. Въ предна охрана бѣ назначена 3-а дружина безъ 10-а рота; главни сили — 1-а и 2-а дружини, картечната рота и 3/3-а планинска батарея; 7-а рота се изпрати странична стража по посока с. Селче — в. 1642; единъ взводъ отъ 5-а рота — свързка съ 24-и полкъ. При с. Яжинце къмъ главнитѣ сили на полка се присѣдани лѣвата колона, тъй като презъ Превалець планина за настѣпление имаше само една пѣтека, по която настѣпваше полкътъ.

Следъ 24 часово движение главата на колоната (3-а и 1-а дружини) съ командира на полка стигна въ 11 часа на 16 въ с. Сречка и се разположи на квартири. 2-а дружина, 10-а и 15-а роти, картечната рота и планинската батарея стигнаха къмъ 3 часа на 16 въ с. Горно село, дето сѣщо се разположиха на квартири. Презъ деня продължаваха да пристигатъ въ сѣщото село изгубилитѣ се въ планината войници.

Походътъ на полка презъ Шаръ планина нѣма равенъ на себе си. На 14 и 15 ноемврий по долината на р. Лепенаць бѣ навалѣлъ снѣгъ до $\frac{1}{2}$ м. дебелина, а по Шаръ планина, Превалець и Ходжа Балканъ достигаше до 1—2 метра. Страшни бури и виелици върлуваха по тѣзи планини. Студътъ достигаше до 20°. Когато всички демони, съединени въ ураганъ, върлуваха въ Превалець и Ходжа Балканъ, 11-и полкъ, проточенъ въ колона по единъ по планинската пѣтека, по която едва се движеше единъ човѣкъ и мѣчно едно животно, трѣбваше да мине недостѣпнитѣ планини.

Полунощъ завари полка на Правалець планина, на една височина отъ 1600 метра, при снѣгъ до колѣне, буря и снѣжна виелица. Планинската пѣтека лжкатушеше по хоризонтала, като имаше отъ едната си страна височина, на която като погледнешъ — шапката ти пада, а отъ другата — пропасть, въ която като погледнешъ — свѣтъ ти се вие. Подхлѣзне ли се товарно животно, полетява надолу въ бездната. Бурята заглушава звука отъ тракането на заледенитѣ и вкочанявали пешове на войнишкитѣ шинели въ пушкитѣ. По докладъ на стар. полкови лѣкари повече отъ 536 души бѣха замръзнали въ разни степени. Да се поддържа връзка въ общата колона бѣ невъзможно. Колоната се разкѣса на части и всѣка частъ сама търсѣше пѣтя.